

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 2

van **SAM VAN ROOY**

datum: 26 september 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Bestrijding Aziatische hoornaar - Beheerregeling

Zoals de Vlaamse minister van Landbouw in de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid op 31 mei 2023 al expliciet stelde, behoort het beleid inzake de bestrijding van de Aziatische hoornaar exclusief tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Omgeving en haar Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

Dat bestrijdingsbeleid lijkt intussen echter verworpen tot een volslagen defaitistisch Vlaams non-beleid. In haar antwoord op de recente schriftelijke vraag nr. 812 van 5 juni 2023 van Emmily Talpe stelde de Vlaamse minister van Omgeving, in samenspraak met de Vlaamse minister bevoegd voor Landbouw, immers expliciet wat volgt: "Tot vorig jaar werd de Aziatische hoornaar in Vlaanderen beschouwd als een nieuw geïntroduceerde soort. In zulke gevallen grijpt de overheid in, in een poging de soort uit te roeien. Op heden is de Aziatische hoornaar een gevestigde soort in Vlaanderen, net als in de rest van Europa. Ondanks de zware bestrijdingsinspanningen van de afgelopen jaren, is het niet meer realistisch de soort in Vlaanderen uit te roeien."

Meer zelfs, de Vlaamse minister van Omgeving en haar administratie voeren niet alleen geen enkel beleid meer om de Aziatische hoornaar uit te roeien. Uit datzelfde antwoord blijkt dat zij de verdelging van deze invasieve soort voortaan volledig afschuiven op elke individuele terreineigenaar of -exploitant die verantwoordelijk is voor het beheer op zijn of haar terrein in Vlaanderen. Deze eigenaars of exploitanten draaien bijgevolg voortaan zelf op voor alle verdelgingskosten indien de lokale brandweer daarvoor kosten aanrekent of indien het lokaal bestuur niet in een tegemoetkoming voorziet in de kosten van de ingeschakelde professionele verdelgers.

Door deze nieuwe beleidswending vernemen wij uit de imkersector dat onze Vlaamse imkers stilaan de totale wanhoop nabij zijn. Op het tweejaarlijkse imkerscongres van de Koninklijke Vlaamse imkersbond dat recentelijk in Ieper plaatsvond, werd nog maar eens duidelijk hoe desastreus de toenemende aanwezigheid van de Aziatische hoornaar is voor de Vlaamse inheemse bijenpopulatie. Vlaamse imkers getuigen hoe zij machteloos moeten toezien hoe de Aziatische hoornaar steeds meer bijenkasten voor hun ogen uitmoordt en op die manier het levenswerk van vele imkers totaal vernietigt.

Zowel de Vlaamse imkers, als de pers wijzen er bovendien op dat het gevaar van de Aziatische hoornaar voor de mens geenszins mag worden onderschat. Wie in de buurt van een nest komt, riskeert immers een massale aanval van Aziatische hoornaars, en met het exponentieel toenemend aantal nesten neemt dat risico in Vlaanderen alleen maar evenredig toe. In tegenstelling tot gewone wespen, blijven Aziatische hoornaars bij een aanval het slachtoffer achtervolgen met zware steekincidenten tot gevolg. In Frankrijk en

Spanje registreerde men elk jaar al een tiental doden ingevolge dergelijke steekincidenten.[1]

Het is in die optiek dan ook volkomen onbegrijpelijk dat ANB op zijn website de waarschuwingen van de Vlaamse imkers als volgt minimaliseert en afdoet als negatieve en ongegronde berichtgeving, ik citeer opnieuw: "Natuur en Bos betreurt de sfeerschepping van VBI in de pers de voorbije dagen. Aziatische hoornaars zijn niet gevaarlijker, laat staan dodelijker, dan andere inheemse wespen." [2]

Het is de taak van ANB om de bevolking correct voor te lichten over de gevaren van de Aziatische hoornaar voor de mens en de inheemse bijenpopulatie. Het is bovendien de plicht van de Vlaamse minister van Omgeving om enerzijds de veiligheid van de Vlaamse bevolking en anderzijds het voortbestaan van de inheemse bijenpopulatie duurzaam te verzekeren

1. Op zijn website stelt ANB: "een aantal A1-studies in landen die al langer met deze invasieve exoot te maken hebben, wijzen erop dat de schade aan de honingbij onmiskenbaar is [3]."

Beschikt de minister ook al over eigen Vlaamse cijfergegevens voor de jaren 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023 wat betreft enerzijds het aantal door de Vlaamse imkers geregistreerde bijenkasten/bijenvolken in Vlaanderen en anderzijds het aantal bijenkasten/bijenvolken dat tijdens voormelde jaren door de Aziatische hoornaar werd uitgemoord? Zo ja, graag een schematisch overzicht van deze data? Zo niet, waarom worden deze eigen Vlaamse data nog steeds niet verzameld door de minister en haar administratie nu ANB zelf toegeeft dat de Aziatische hoornaar een ernstige bedreiging vormt voor de Vlaamse honingbij, zodat zij voor hun toekomstig beleid om de Aziatische hoornaar te bestrijden tenminste kunnen steunen op een eigen objectieve Vlaamse impactanalyse?

2. Overweegt de Vlaamse minister van Omgeving alsnog een drastische en snelle ommezwaai van haar beleid inzake de Aziatische hoornaar, waarbij zij de bestrijding niet langer afwimpelt op de terreineigenaars of -exploitanten maar zelf met haar diensten en middelen zeer actief en intensief de verdelging van deze insecten op zich neemt om de bevolking maximaal te vrijwaren van dodelijke steekincidenten en het duurzaam voortbestaan van de bijenvolkeren bij de Vlaamse imkers te verzekeren? Zo ja, welke maatregelen zal zij daaromtrent concreet uitvaardigen? Zo niet, waarom niet?
3. Zal de Vlaamse minister van Omgeving er voor zorgen dat elke terreineigenaar of -exploitant die in Vlaanderen een Aziatisch hoornaarsnest laat verdelgen via een professionele verdelger of de lokale brandweer, steeds alle verdelgingskosten integraal terugbetaald krijgt indien het lokaal bestuur niet voorziet in een tegemoetkoming voor de professionele verdelgingskosten of de kosten van de brandweer? Zo ja, welke maatregelen zal de minister in die zin uitvaardigen en vanaf wanneer gaan ze in? Zo niet, waarom niet?
4. In welke mate kan ANB aansprakelijk worden gesteld voor aanvallen van Aziatische hoornaars met dodelijke afloop of met zware medische kosten tot gevolg waarbij de hoornaarsnesten zich op publiek toegankelijke eigendommen van dit agentschap bevinden, nu ANB op zijn website nalaat om de bevolking ernstig te waarschuwen voor de gevaren van de Aziatische hoornaar voor de mens en het risico op dodelijke steekincidenten bagatelliseert? Deelt de Vlaamse minister van Omgeving de visie van ANB dat de Aziatische hoornaar niet gevaarlijker, laat staan dodelijker is dan de Vlaamse inheemse wespen? Zo ja, wat is dan de reactie van de minister op het

toenemend aantal dodelijke steekincidenten met Aziatische hoornaars in Frankrijk en Spanje?

5. De Vlaamse minister van Omgeving stelde al meermaals een beheerregeling Aziatische hoornaar in het vooruitzicht waarbij onder meer de verantwoordelijkheden bij alle bevoegdheden inzake de aanpak op Vlaams niveau zullen worden benoemd.

Wat is nu eigenlijk de concrete stand van zaken wat betreft deze beheerregeling? Waar kan de bevolking de definitieve tekstversie van deze regeling terugvinden?

[1] Zie <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/07/30/man-in-avelgem-aangevallen-door-nest-aziatische-hoornaars/>.

[2] Zie <https://www.natuurenbos.be/pers-nieuws/nieuws/bestrijding-aziatische-hoornaar-blijft-gegarandeerd>.

[3] Idem.

ANTWOORD

op vraag nr. 2 van 26 september 2023

van **SAM VAN ROOY**

1. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) beschikt niet over gevraagde gegevens; de honingbij komt niet in het wild voor in onze natuur en wordt enkel gehouden door imkers. Dit betreft de bevoegdheid van het Departement Landbouw en Visserij en daarom verwijs ik u door naar mijn collega-minister Jo Brouns.
2. Het beleid zet in op overlastbeperking waarbij iedere sectorale overheid binnen haar bevoegdheid de nodige maatregelen kan uitvaardigen om haar sector te beschermen en op bestrijding van nesten die een risico vormen net omdat de Aziatische hoornaar niet meer uit te roeien valt. De soort heeft zich vanuit Frankrijk sterk verspreid en in verschillende landen gevestigd. Verder zal er onderzoek gebeuren naar beheermethodes en welke kwantitatieve beheerdoelstellingen dienen te worden nagestreefd om een merkbare daling van de impact teweeg te brengen. In geval van nieuwe inzichten gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek kan het beleid worden aangepast. In ieder geval wordt het beleid op geregelde tijdstippen geëvalueerd.
3. Vanuit mijn administratie zal er geen algemene tussenkomst zijn betreffende de verdelging van Aziatische hoornaar. Het ANB financiert wel een aantal maatregelen zoals het verdelgen binnen door het ANB beheerde en toegankelijke terreinen, de operationalisering van Vespawatch (incl. facilitering van verdelging door lokale besturen) en beheerondersteunend onderzoek. Deze twee laatste zijn ook ten voordele van alle andere geïmpacteerde sectoren. Verder wordt de Aziatische hoornaar beschouwd als een overlastsoort zoals anderen waarbij de terreinverantwoordelijke, in geval van overlast, de gepaste maatregelen dient te nemen, hetzij offensief (verdelging nest) of defensief (vb. wegvangen van werksters).
4. Het ANB kan louter aansprakelijk worden gesteld voor de gevallen waar ANB niet gehandeld zou hebben binnen de grenzen van hoe een normaal zorgvuldig persoon zou handelen. Zoals gezegd organiseert het ANB de bestrijding van Aziatische hoornaars op de eigen domeinen. ANB waarschuwt wel degelijk over de mogelijke risico's. Terwijl andere instanties doorgaans enkel in algemene termen verwijzen naar het gevaar informeert ANB ook over risicobeperking, welke situaties potentieel gevaarlijk zijn en verwijst het door naar de correcte instanties in geval van steekincidenten. Op initiatief van het ANB is er specifieke info over de Aziatische hoornaar geplaatst op de website van het Antigifcentrum¹. Daar wordt zowel naar verwezen via de website van het ANB² als die van Vespawatch³. Op de website van het ANB staat samengevat: "...De soort is op zich weinig agressief naar mensen toe, de steken zijn echter wel pijnlijk en gevaarlijk voor mensen die allergische reacties vertonen. Nesten in nabijheid van huizen of tuinen kunnen bij verstoring aanvallen uitlokken...". Andere experts dragen deze visie eveneens uit⁴. Gevallen uit het buitenland zijn ook niet rechtstreeks te vergelijken met de Vlaamse situatie. Dodelijke steekgevallen uit Frankrijk en Spanje doen zich vaak voor in rurale streken die ver zijn verwijderd van medische hulp.

¹ <https://www.antigifcentrum.be/natuur/dieren/steken-van-wespen-bijen-hommels-en-aziatische-hoornaars>

² <https://natuurenbos.vlaanderen.be/schade-en-overlast/schade-overlast-door-invasieve-exoten/invasieve-exoten-vlaanderen>

³ <https://www.vespawatch.be/>

⁴ [Wespennest gevonden? Raadpleeg voortaan het nationaal wespenloket | VRT NWS: nieuws](#)

5. De beheerregeling Aziatische hoornaar is momenteel in behandeling op mijn kabinet.